

«Норуот
күүһэ —
көмүөл
күүһэ!»

ЭНГСИЭЛИ

12+

2017 сыл
Ыам ыйын
23 күнэ
Оптуорунньук
№ 46 (10598)

1935 сыл алтынны 5
күнүгэр төрүттэммитэ

Нам улууһун хаһыата

1996, 2005, 2009 сылларга
«Сыл бастыг хаһыата»

БЭҕЭНЭЭ... БҮГҮН... САРСЫН...

Улуус баһылыгы
мунһабыттан
бэлиэтэһиннэр

Улууспутугар ыам ыйын 17 күнүттэн көмүөл мууһа устан халаан уута этэнгэ ааста. Нэһиликтэргэ орто ходуһа уута кэллэ диэн бэлиэтиллэр. 2 Хомустаахха оскуола интернаттын котельнайыгар уонна икки олорор дьиэ муостатын анныгар уу киллэрбит. Үөһэ Сэргэлээххэ тахсар суолу суурайбыт. Арбынна икки өрүс тэнинэн кэлэн уу критическэй таһыма үрдээн нэһилиэги тула уу эргийбит. Былырын икки дамба оҥоһуллан ууну тутан улахан хоромньуну таһаарбата, ол эрэн даамбаны уу суурайбыт. Көбөкөн — Арбын, 1 Хомустаах — Үөдэй, 2 Хомустаах — Сэргэлээх суолун уу суурайбытын оҥорго үлэ ытыллар. Хамафатта «Лингва» ХСФЛ лаабырын баазатыгар 4 дьиэ муостатын аннынан уу киллэрбит. Үөдэйгэ 2014 сылтан сағалаан дамба оҥоһуллан уонча дьиэ ууга барыахтаабын тутта.

Ааспыт нэдиэлэ улуустаабыт сүүрдүүтүн федерациятын мунһабын сүбэтинэн быйыл буолар Олонхо ыйыһаарат сүүрдүүтүгэр 4 ат күрэхтэһэр буолбут. Инникитин Ил Дархан бириһигэр, «Лээги кубогар», «Эн-сиэли кубогар» уонна «Сынды-ыс» күрэхтэһиитигэр күүстээх дьарык, бэлэмнэни ытыллар.

Улуус баһылыгы тыа хаһаайыстыбатыгар уонна предпринимательство салаатыгар солбууааччы Е.Е. Гоголев иһиннэрбитинэн, ыһы үлэтэ 2 467 гектарга ытытыллахтаах. 1651 гектарга сүөһү аһылыгар, 167 гектарга бурдук, 530 гектарга хортуоппуй уонна 126 гектарга оҕуруот аһын олордутаахтар. Билигин туругунан 102 гектар сир таҥастанан 20 гектарга эбиэс ыспыттар, 2,5 гектарга моркуоп олордубуттар. Ыһыыга эбии 110 тонна эбиэс, 149 тонна хортуоска сизмэтэ, 60 тонна уобурдуу ылбыттар.

Үөрэх эйгэтигэр сайынны сыйылааны тэрийи үлэтэ ытытыллар. Биир кэлим эксээмнэр бу нэдиэлэтэн сағаланаллар. Нэһилиэк оскуолаларыгар бүтэһик чуораан тэрээһиннэрэ ытытыллар. Сайынны бириэмээгэ Ленскэй нэһилиэккэ «Тулдукчаан» уонна «Мичил» оҕо саадтара үлэтиллэр. «Сулусчаан» детсад баазатыгар 18 хамаанда, 72 иитиллээччи «Светофорик» күрэхтэһиитигэ кыттыбыттар.

Спорт эйгэтигэр, мас тардыһытыгар Арасыйыаҥа бастыыр иһин турнирга Алина Бурнашова 3 миэстэ буолбут. Маны таһынан гиэрэ көрүнгэр бэтэрээннэргэ Александр Винокуров уонна Наталья Ким Арасыйыа чемпионнара буоллулар. Ыам ыйын 21 күнүгэр Дыгын ооннууларыгар путевка ыһытытын иккис түһүмүгэр Антон Тойтонов 3 миэстэ буолан ооннууларга кыттар чистээнэ. Онон биһиги улууспуттан Артем Варданян, Алексей Кутуков уонна Антон Тойтонов кыттыахтара.

Бэлиэтэниэ С. АРГУНОВ

ГАИ сэрэтэр

Айан суоппарга да, сатыы хаамааччыга да сэрэхтээх буолууну эрэйэр. Саас буоллар эрэ куттал өссө элбиэр, тоҕо диэтэр мотоциклистар, велосипедистар кэмнэрэ сағаланар.

Төһө суол быһылаана тахсарын, суолга хайдах бэйэни харыстана сылдьарга, саахал кыччырын туһугар туох үлэ ытытылларын о.д.а. туһунан Намнааҕы ГИБДД начальнигы Старостин Гаврил Николаевичы кытта сэрэхтэстим.

АЙАН СУОЛА СЭРЭХТЭЭХ

Корр.: Улууспутугар суол быһылаана, былырынныгы кытта тэннэтэххэ хайдаҕый?

Г.Н.: Дьон эчэйиһин суолга саахал тахсыыта былырынныгы көрдөрүүттэн, хомойуох иһин, үрдүк. Былырын баччаларга 2 суол быһылаана тахсыыт: биир киһи өлүүлээх уонна биэрэ эчэйбит. Оттон быйыл 6 суол саахала табыста. Онно 2 киһи өлүүлээх, эчэйи ылбыт ахсаана — 8.

Корр.: Нам улууһун суолугар куттал суох буолуутун сүрүн кыһалдата тугуй?

Г.Н.: Сүрүн кыһалда — суоппардар итирик туруктаах сүүрдэллэр. Кинилэр суол саахала тахсарыгар төрүөт оҥоролор. Оттон биһиги улууспутугар суол быраабылаларын кыраакый кэһиһигэ, сүрүннээн, сэрэхтээх буолуу курун бааммакка олоруу, оҕолору анал кириэһиллээргэ олордубаттара кириэр.

Корр.: Суол быраабылатын үксүн ким кэһэр?

Г.Н.: Хомойуох иһин, сатыы дьон быраабыланы куруук кэһэллэр. Кинилэр анала суох сиринэн туора сүүрэллэр. Холо-

бура, бу ый 5 күнүгэр сарсыарда 10 чаас ааһыта учуутал кыыс суолу туораан иһэн массыынаҕа кириэн эчэйи ылла. Маныаха административнай кодекс 12.29 ыст. 1 ч. эппизинэскэ тардыллар. Итинниккэ 500 солк. ыстараап төлүүр эбэтэр түгэнигэн көрөн бастакы сырыыга сэрэтии бэриллэр. Ону таһынан суоппардар оҕону тиэһи, таһыы быраабылатын тутуспаттара үгүстүк көстөр. Маныаха адм. кодекс 12.23 ыст. 3 ч. ыстараап суумата 3000 солк. буолар.

Корр.: Ханнык кэмнэ арыгылаан баран уруулга олорон тутулларый?

Г.Н.: Бу сылга номнуо 39 итирик суоппар тутулунна. Нэдиэлэ барыллаан 5-6 киһи тутуллар. Сүрүннээн бээтинсэттэн сағалаан өрөбүллэргэ үксүүлэр. Үлэ күнүгэр биридүүлээн тутуллааччы эмиэ баар.

Корр.: Оҕо оһоллонуутун түбэлтэтэ төһө тахсарый?

Г.Н.: Оҕо оһоллонуута былырын бу күнгэ диэри тахсыбатах эбит буоллаҕына, быйыл 2 оҕо эчэйдэ. Ити эчэйи

курдаммакка олоруттарытан табыста: биэрэ массыына төкүнүйүүтүгэр, иккитэ массыына харсыһытыгар.

Суоппардар оҕолорун 12 саастарыгар диэри анал тутар кириэһиллээх олордутаахтар. Төрөпүттэр, улахан дьон оҕону анал олбоххо олортохторуна, куттала суох айан буолара биллэр. Оҕолору массыына инники олбоҕор олордор олус кутталлаах.

Корр.: Саахал аһыырын туһугар туох үлэни ытытыт?

Г.Н.: Маассабай бэрэбиэркэҕэ өрөбүллэргэ, бырааһыннык күннэригэр тахсабыт. Төһө кыалларынан элбэх профилактическай үлэни ытытыт. Эһиги, хаһыат нөгүө, көрдөрөритиннэрэр ньымаһы барытын туһанан дьонго информация тиэрдэбит. Быраабыланы кэһэр суоппардары барыларын миэрэҕэ тардабыт.

Маассабай бэрэбиэркэнэн нэһиликтэри барыларын хаба сатыыбыт, оттон ыраах нэһиликтэргэ участкайдар үлэлэһэллэр. Кинилэр ГИБДД

курдук боломуочуулаахтар.

Корр.: Бэйэбит инники сыалыг-соруккут тугуй?

Г.Н.: Кылаабынайа — суолга дьон эчэйиитин суох оҥоруу, көбүрээти буолар. Быраабыланы кэһэр суоппардары миэрэҕэ тардыы, үүнэр көлүөнэни суолга сэрэхтээх буоларга ыһырыы, үөрэтии. Пропаганда үлэтин күүрдэргэ кыһаллабыт.

Корр.: Түмүккэр, нэһилиэнньэҕэ тугу этиэн этэй?

Г.Н.: Суоппардар, арыгы иһэн баран уруулга олорман! Аһары түргэнник айаннаман! Эске-түн итирик туруктаах суоппары көрдөххүтүнэ, хайаан даҕаны сотовай телефонтан 102, стадионартан 02 нүөмэрдэргэ эрийэн этиҥ.

Сайабылыанна суруйарга бириэмээтин барыаххытын бағарбат буоллааххытына, ааккытын-суолутун ыйбакка (анонимнайдык) этиэххитин сөп.

Сатыы дьон, велосипедистар, мотоциклистар, суоппардар суолга сэрэхтээх буолун!

А. СОЗОНОВА

Тыа сиригэр — дохуоттаах үлэни

Бөтүг нэһилиэтин хаһаайыстыбалара быйылгы курдук уустук кыстыгы хайдах туораабыттарын, ыһынан дьарыктанааччылар сааскы ыһы үлэтигэр хайдах бэлэмнээн үлэлээн-хамсаан эрэллэрин туһунан олохтоох дьаһалта тыа хаһаайыстыбатыгар специалиһа Саргылаана Судалова манык сырдатта.

— Ыам ыйын 1 күнүгэр туругунан нэһилиэкпитигэр 856 ынах сүөһүлээхпит, о.и. ынах 287, 642 сылгылаахпыт, о.и. биз 365. Хаһаайыстыбаларга 189 ныйрэй, 76 кулун төрөтүлэр. Нэһилиэккэ 15 сибииннээхпит, 71 куурусалаахпыт. Арас оһолтон 8 ынах сүөһү өллө. Сүөһү ыран, көһүнүн өлүүтэ таһаарыллыбата. Бу күнүгэр «Дайына» б/х. субай уонна ыаннык сүөһүлэрин сайылыкка көһөрөн таһаарыаҕа. Ааспыт сылга сүөһү уонна көтөр этин (тыыннаах ыйааһынын) оҥоруу былаанын 91,8%, үүтү ыһын (валовай) былаанын 98,6%, үүтү туттарыы былаанын 115,3% толорбуппут.

Быйыл нэһилиэк үрдүнэн 73,7 гектардаах сиргэ хортуоппуй, 23,7 гектарга хаппыыстаны, моркуобу, сүбүкүлэни ыһаахпыт. «Шмидт» б/х. (сал. Г.Г. Уваровскай) моркуобу 2 гектарга ыһан бүтүрдэ. Хаһаайыстыбалар 30 га бааһынаҕа сиик сағтардылар, 61 га иэһнээх сирин хортуттардылар. «Дайына» ХЭТ 250 гектардаах бааһынаҕа сүөһү аһылыга буолар бурдук сизмэтин уонна биир сыллаах оту ыһаахтаах. «Дьулус-97» (сал. М.П. Сивцев) моркуобу ыһытын сағалаата. Хортуоппуй олордуга бу ый 25 күнүттэн турунуохтара. Хаһаайыстыбаларбыт ыһыыга сөп буолар сизмэлээхтэр. Билигин бары олордор хортуоппуйдарын сыымайдыы, араскылата

сылдыаллар.

Ыһыыга, сайынны үлэлэргэ туттулуохтаах трактордар, булууктар, сизьэлкэлэр, культиватордар өрөмүөннээн бэлэмнэр. Кытылыга, арыыга баар ходуһаларбыт сыл ахсын хаар, халаан уутунан үчүгэйдик нүөлсүтүлүбэт, утуттамат буолбуттарынан уонна кураан сайын буолар чинчилээгинэн оттооһуммут былаанын толоруу уустук соҕус буолуо. Үтү, эт сыллааҕы былаанын (валовайын, соҕотуопкатын)

хаһаайыстыбалар толоруохтара диэн эрэнэбин.

Нэһилиэккэ үлэни өрө тутуу, үчүгэйдик ааһынан-суоттанан, кыһаллан, турун үлэлээтэххэ дохуоттаныахха сөбүн көрдөрбүт, тус холобурдарынан дьону көбүлүүр «Дьулус-97», «Дайына», «Шмидт», «Одун» у.д.а. хаһаайыстыбалар бааллар. Сүөһү, сылгы иһиитинэн, сир үлэтинэн дьарыктаныан бағалаах ыччат баар буолан эрэр.

И. ИВАНОВ

СУРУТУУ - 2017

«Энгиэли» хаһыакка редакция почтаальонарынан, общественной сурутааччыларынан 2017 сыл иккис агарыгар сурутуу ытытыллар.

6 ыйга — 600 солк.,
3 ыйга — 300 солк.,
1 ыйга — 100 солк.
Хаһыат индексэ — P0005, нэдиэлэҕэ иккитэ (оптуорунньук, бээтинсэ) тахсар.

Хаһыат цифровой көрүнгэр сурутуу

«Энгиэли» хаһыакка 2017 сыл иккис агарыгар сурутуу ытытыллар. Редакция кэлэн дуоҕабар түһэрсиллэр, сурутууну төлөнөр, электроннай почта аадырыһа тиксэриллэр. Хаһыат PDF форматтан ааҕааччыга тиэрдиллэр.

6 ыйга — 300 солк.,
3 ыйга — 150 солк.,
1 ыйга — 50 солк.
Хаһыат индексэ — P0005, нэдиэлэҕэ иккитэ (оптуорунньук, бээтинсэ) тахсар.

М.К. Аммосов төрөөбүтэ 120 сылыгар

Максим Кирович Аммосов Нам оройуонун Хатырык нэһилиэгэр төрөөбүтүн бары билэбит. Ол гынан баран, Хатырык нэһилиэгэ киэн нэлэмэн, элбэх өрүс арылардаах, түөлбөлөрдөөх сир. Өбүгэлэрбит ол аайы уруктуттан олохсуйбут сирдэ-эртэр, кыстыыр, сайылыыр сирдэригэр олорон оҕо-уруу төрөтөн саха аймагы уһатан кэлбиттэрэ.

Дьэ, ол иһин Максим ханьык ааттаах сиргэ (арыыга) төрөөбүтэ чуолкайа биллибэккэ очоттон-баччаанга диэри мөккүөргэ сылдьар. Ити бошурооска 2012-15 сс. үлэлэспитим. Саха национальнай архыыбыгар, А.С. Пушкин аатынан библиотекаҕа сылдьан М.К. Аммосов туһунан кинигэлэри ааҕан, кини биографиятын туһунан бачача матырыйаалы хомуйдум. Ырытан көрдөххө, Максим төрөөбүт арыыга чуолкай курдук, ону хаһыат нөҕүө биллэриэхпин баҕарабын.

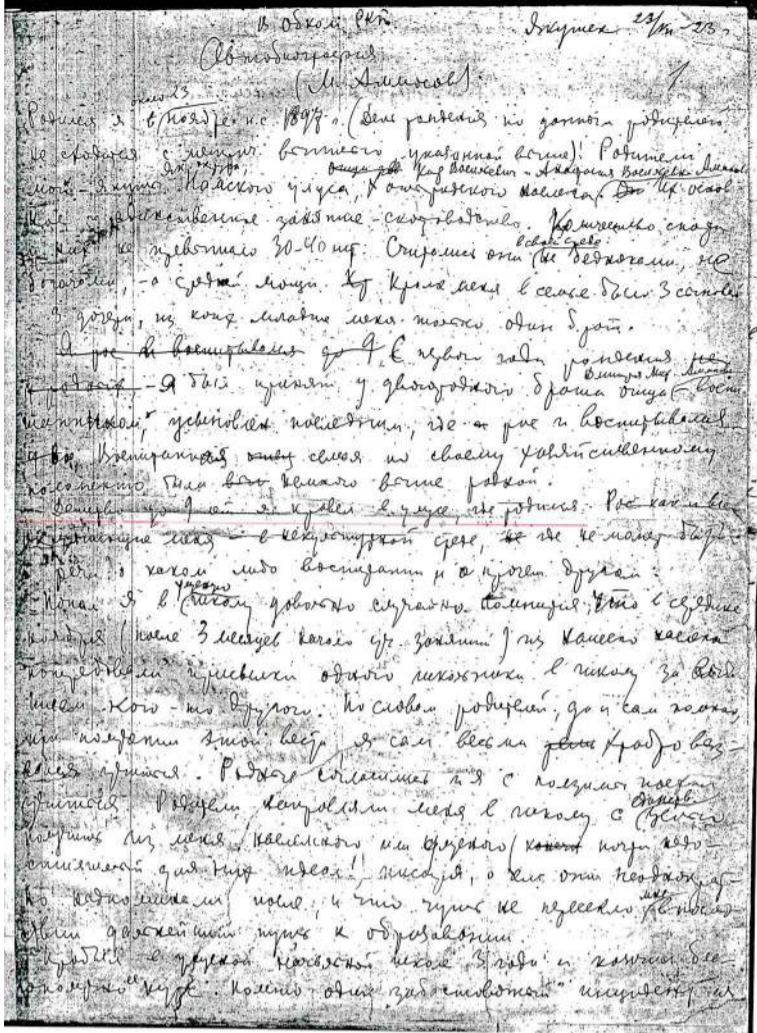
Балаҕаннаах арыытын туһунан

1983 с. Саха сиригэр казах литературатын күннэрэ буолар кэмигэр ити омук билииллээх суруйааччытын А.Г. Хамидуллины (омугунан татарин, Максим кыһын кытта оскуолаҕа бииргэ үөрэммиттэр) Хатырыкка таһаара сылдыбыттар. Ол кэнниттэн 1984 с. муус устар 20 к. «Литературная Россия» хаһыакка маньык суруйан бүтүн Союз үрдүнэн биллэрбит: «... Земляки его повезли нас на моторных лодках на остров Балаганнаах... Здесь поставил отец Максима когда-то свою юрту. В ней Максим появился на свет. Ночь мы провели на Балаганнаахе у костра. Сопровождал директор совхоза И.Н. Спиридонов», - диэн бэйэтэ эбэ-эбэ суруйбут. Кэнники 1991 с. тохсунньу 31 к. «Якутский университет» хаһыакка СГУ доцена Н.С. Николаев 87 саастаах Максим быраатын Дмитрийы өлүөн иннигэр көрсөн кэпсэпитэ суруллубут. Ононо «Балаганнаах арыытыгар төрөөбүтүт-үөскээбиппит» - диэбит.

1959 с. муус устар 5 к. 10 №-дээх «Эдэр коммунист» хаһыакка П. Филиппов «... Балаганнаах уонна Аччыгы Арыы адыас сэргэстэһэ сыталлар. Итинтэн бастакытыгар Максим төрөппүт дьоно, отгон иккинигэр ииппит абаҕата олобуттара» диэн суруйбут. Итинтэн атын архыыпка матырыйаал кесте илик. Билигин баар дьон өйдөрө-санаалара биирэ диэн: Кириик Аммосов Балаганнаах арыытыгар олобут. Максим итиллибит абаҕатыгар Дмитрий Михайловичка Аччыгы Арыыга олорон оҕо сааһын атаарбыта буолар.

Аччыгы Арыы туһунан

1957 с. сэттинньи 24 к. В.И.

МАКСИМ ХАННА ТӨРӨӨБҮТЭЙ?

Никитин «Колхоз сирдэитэ» хаһыакка аан бастаан маньык суруйар: «...Аччыгы Арыы диэн сиргэ төрөөн-үөскээбэ оҕо сааһын атаарбыта».

аата ити сөптөөх курдук буолар. Максим ахсынньы 10 к. кыстыыр сиргэ Аччыгы Арыыга төрөөбүт буолар. В.И. Никитин биллэр суруналыыс, «Колхоз сирдэитэ» хаһыат корреспондента, Нам олохтооҕо мээһэ суруйбатах буолуохтаах. Ити саҕана билэр кырдыаҕастар элбэхтэр, өйдөрө-санаалара сибииһэй, олору кытта кэпсэпит буолуохтаах.

Максим с приемной матерью Анастасией Васильевной Аммосовой.

Мин санаабар, бу матырыйаал Максим Аччыгы Арыыга төрөөн абаҕатыгар иитилибитин дакаастыыр.

Аны билигин Саха национальнай архыыбыгар 1923 с. атырдыах ыйын 23 к. обком аатыгар М.К. Аммосов илигинэн суруйбут автобиографията харалла сытарыан аарыаһын (ксерокопиялан биэрбиттэрэ):

«Я родился около 23 ноября 1897 г. ... С первого рождения я был принят у двоюродного брата Дмитрия Михайловича Аммосова воспитанником, усыновлен последним, где рос и воспитывался... Детство до 9 лет я провел в улусе, где родился. Рос как и все окружающие меня среде».

Ол аата төрөөбүт сирбэр 9 сааспар диэри оҕо саасын атаарбытым — диэн. Абаҕата Дмитрий Михайлович Аччыгы Арыыга түөлбөлөнэн олобутун бары билэбит. Максим ити кэнниттэн 1906 с. төрөөбүт дьонугар көһөн үөрэххэ барар. Ол сағана Дмитрий 2 эрэ саастаах оҕоһоос, улаатарын сағана убайа наар үөрэххэ сылдьар буолан, каникул эрэ кэмигэр көрсөр буолуохтаах.

Ононо саха норуотун чабылхай уола, общественной-политической-государственной деятеля М.К. Аммосов 1897 с. ахсынньы 10 к. Нам оройуонун Хатырык нэһилиэгэр Аччыгы Арыы диэн сиргэ төрөөбүтэ — диэн эбэн суруллуохтаах.

И.П. ПЕСТРЯКОВ, кыраайы үөрэтээччи, Нам улуһун, Усуйаана оройуонун, Түбэ нэһилиэгин бочуоттаах кинигэ

Оҕону иитии – барыбыт дьыалабыт

ТУЛААЙАХ АҔЫИААБАТ

Сылтан сыл РФ, республикабытыгар опека уонна попечительство салаатынан үгүс сокуоннар, уураахтар тахсаллар. Барыта оҕо интэриэһин туһугар. Хас биридди оҕо дьизэ кэргэнгэ итиллиэхтээх дьон өйдөбүл олоххо киирэн, оҕо дьизэлэрэ сылтан сыл сабыллан иһэллэр, оҕо дьизэ кэргэнгэ итиллэрэ элбиир. Оччотугар оҕо «ийэ», «аҕа» дьон иһирэх тылы билэ, дьизэ-уот ис тутулун өйдүү, дьизэ кэргэн, убай-эдьийи сыһыанын көрө-истэ улаатар.

Бүгүнкү туругунан улуспут үрдүнэн тулаайах уонна төрөппүт көрүүтэ-истиитэ суох хаалбыт оҕо уопсай ахсаана - 125. Мантан 37 оҕо 11 оҕону иитэр дьизэ кэргэттэргэ итиллэр. 125 оҕоттон дьын тулаайах оҕо ахсаана - 25. Онтон атына социальнай тулаайахтар, ол эбэтэр төрөппүттэрэ суут уурааһынан бырааптара, көңүллэрэ быһыллыбыт. Төһө да оҕо хаан-уруу төрөппүтүгэр итиллиэхтээх дьон өйдөбүл баарын үрдүнэн, төһө да эйэлээх кэмгэ олордорбут, хомойуох иһин, тулаайах уонна төрөппүт көрүүтэ-истиитэ суох хаалар оҕо ахсаана аччаабат. Кэнники үс сылы ылан көрөр эбит буоллаха, 2014 с. - 18 оҕо опекаҕа итиллэр докумуона онгоһуллубут, 2015 с. - 25, 2016 с. - 23, 2017 с. - 3 (1 -кы квартал түмүгүнэн).

Ити сыһыаналар хас биридди киһини дьиксиннэриэх тустаахтар. Быһатын эттэххэ, төрөппүтү быраабыттан быһыы көрдөрүүлэрэ нэһилиэккэ, улуска, республикаҕа мөкү өрүт буолаллар. Онон хас биридди сааһын сиппит киһи, дьизэ кэргэн, оҕону кытта үлэлэхэр тэрилтэлэр бүтүүннэрэ, тулаайах уонна төрөппүт көрүүтэ-истиитэ суох хаалар оҕолор ахсааннара тоҕо аччаабатыгар боппуруос турурунан, болгомтоҕо ылан, күүстээхтик ылан үлэлэхтүүлэр эрэйиллэр. Олохтоох нэһиликтэр дьаһалталара аан маҕнай нэһилиэк хас биридди олохтооҕо, хас биридди дьизэ кэргэнэ чөл туруктаах, чэбдик санаалаах буоларын туһугар үлэни-хамнаһы тэрийиэхтээхтэр. Кэнэҕэски ыччат чөл туруктаах эрэ буоллаҕына, нэһилиэк, судаарыстыба сайдар кэскиллэнэр.

М.И. ПЕТРОВА, опека уонна попечительство отделын салайааччыта

Уйулҕа эйгэтэ

ЧҮЧӨНЧҮ ЧКЭТЭБИТ

Олохпут тэтимэ түргэнэ бэрт буолан, күн аайы бири хатылааһын, биир үлэни оноруу, ону таһынан, элбэх дьону кытта алтыһыы, улахан түмүгү аҕалбат тэрээһиннэр киһи энергиятын ыһан, эт-сиин, өй-санаа сылайар. Итинник туруктан киһи сылайарын ааһан, психосоматическай ыарыыга ылларын сөп. Сөптөөх кэмгэ дьон туруга тупсарыгар, соччото суоҕу аһарынарга, ис күүһү туһанарга, киһи туругун чөлүгү түһэриигэ билигин үйүөҕэ араас психологическай ньымалары туһанан, киэн хабааннаах үлэлэр ыгытылаллар. Ордук киһи уйулҕатыгар охсуулаах, доруобуйаҕа кутталлаах идэлэр буолаллара саарбаҕа суох.

тахсыыларын, үлэлэригэр бэринилээхтэрин, бэлэмнээхтэрин көрдөрдүлэр.

Ону тэнэ, халаан уутугар бэлэмнэни чэрчитинэн, дьизэ кэргэн уонна ыччат социальнай-психологическай өйөбүлүн киһини көбүлээһининэн, Нам улуһун психологтарыгар, социальнай педагогтарыгар семинар буолан ааста. Семинар сыала-соруга ыксаллаах быһыыга-майгыга психологическай үлэ барылын сырдатыы, методикалары билиһиннэри буолла.

Кэлинги кэмгэ ууттан эмсэбэлээчилэргэ материалнай эрэ буолбакка, социальнай, психологическай өгөлөр сыллата онгоһуллаллар. Хас биридди киһи психикатыгар халаан уута кэлиитэ араастык дьайар. Ким эрэ буолуохтааһын курдук ылынар, кимиэхэ эрэ улахан охсуу буолар. Маньык түгэнгэ психологическай өнгө тутатына онгоһуллара оруннаах. Психолог сүрүн соруга — киһини олохтоох турукка киллэриити буолар. Төһөнөн түргэнник психологическай өнгө онгоһуллар да, соччонун табыгастаах.

Олохпутугар төһө да ыраахаттары көрсүбүтүтүн иһин, айылҕа күүһүн ис турукпутугар ингэрэн, «Саха кыайбатаҕа суох» диэн санааҕа олобуран, хас да сыл соһо сылдыбыт соччото суох дьаллыктары, ис туругу, дириг өй хамсааһыннын өйдөөн, үтүө өрүттэри көрөн инникигэ тартыһыбыт, олохпут таһыма тупсарыгар сүнкэн оруоллаах.

Любовь ЗЫРЯНОВА

Депутат — норуот киһитэ

Быбардар ахсын баһылыктары, депутаттары талабыт. Онуоха быбар иннинээҕи программаларыгар киһи эрэ кэрэхсэх курдук миннигэс тыл-өс үтүмүни суруллар.

Ардыгар сорох кандидаттар этэр тыллара умсугутуулаах буолан талыллаллар, хомойуох иһин, аҕыйаа суох түгэнгэ ол тыллара сиик буолан симэлийэн хаалаллар, туман буолан көтөллөр. Депутат үтүө дьүһүнэ аҕыйах кэминэн эмиэ умнууга хаалар.

ЭРЭННЭРБИТЭ — ЭРЭБИЛЛЭЭХ

Ол да буоллар, киһи үтүөбүтү эрэнэрэ айылбаттан быһылаах, ону ситэрэн кэккэ депутаттар эппит тылларын ыһыктыбакка, быбардааччыларын кытта ыкса үлэлэһэллэр, маньык дьону «эрэннэрбитэ — эрэбиллээх» диэн биһири ахталлар. Онук киһинэн биһиги уокуруктан Ленскэй нэһилиэккэ иккис болдоҕун депутатынан үлэлиир Иван Никифорович Винокуров буолар.

Биһиги «Намская» микрооройуоммут 2009 с. ахсынны 1 күнүттэн үлэтин саҕалаан сэлиэннэ иһигэр баар 15 түөлбөттөн биир бастыгнар ахааннарыгар киирэн үлэлээн кэллибит. Онуоха эмиэ 2009 с. депутатынан талыллыбыт Иван Никифоровичтыгын микрооройуоммут улахан да дьону, оҕолоро да бэркэ үчүгэйдик биллэллэр диэтэхпинэ сыһаа буолбата буолуо.

Кини Ньурба оройуонун Антоновка бөһүөлөгэр 1962 с. элбэх оҕолоох Герой ийэ Вера Васильевна уонна Никифор Варфоломеевич Винокуровтар дьэ кэргэннэригэр 9-с оҕонун күн сириң көрбүтэ. Ол да иһин буолаҕа, кыра эрдэҕиттэн элбэх оҕолоох ыалга астагас тийбэттин, кырымчык олоҕу этинэн-хаанынан билэн туох барыта үлэттэн-хамнастан тутулуктаабын эрдэ өйдөөбүтэ. Сайыны быһа оттоон, күһүнүн оттук маһы бөлэмнээн үлэбэ кыра сааһыттан эриллбитэ. Ол кэмгэ үөрэхтээх эрэ киһи олоххо ситиһиллээх буоларын өйдөөн, оскуолаҕа дьяныардаахтык үөрэһэн, кэлин үрдүк үөрэххэ эппиэтинэскэ, дьысипилиннэбэ үһүйүлүбүтэ.

Ааспыт быбарга микрооройуоммут олохтоохторун итэ-үлэтин ылан, депутаттынан талыллан сэлиэннэ бюджеттын тыгырыга, көмүскээһингэ, баар кыһалҕалары быһаарыыга быһаччы үлэлэһэн кэллэ. Ол курдук, 2009 сылтан Ленин уонна Октябрьскай уул. икки этээстээх дьиэлэр эргэ, көңүлэ суох тутуллубут сарайдарын көтүттэрини туруорсарбыт онууттан сыҕарыйан баһаам элбэх эргэ кыладыапкалар о.д.а. сылын аайы көтүллэр буолулар, ырааһырдыы үлэтэ эмиз сыллата барар. Манна депутаттыт И.Н. Винокуров быһаччы ылан, дьону көбүлээн, техниканы кэпсэтэн сүрүн орууллаах буолбута.

«Намская» микрооройуоммутугар оҕолор оонньуур икки площадкаланыбыт, онтон биһирин Иван Никифорович депутат быһыытынан эрдэттэн кэпсэтэн, тийээн аҕалан туруоран күн бү-

гүнүгэр диэри оҕо-аймах үөрөкөтө оонньуур, мустар сириң буолла, төрөспүттэр махталлара мунура суох.

Түөлбэ иһинэн ытыллар араас тэрээһиннэргэ элбэх оҕолоох, кыаммат аранҕа, ветераннарбытыгар депутаттыт бэлэҕи тиһигин быспакка көмө онорон тиксээр. Саҕа дьылга сыл аайы Моруос оҕонньор бэлэҕин ыалларын кэрийэн оҕолорго туттарааччыбыт, бастаан 10 оҕоттон саҕалаан сыл аайы эбиллэн, быйыл

40-ча оҕо бу биэрдибит. Били күнүнэн сибээстээн оскуола боруогун саҕа атыллааччы оҕолорбутугар наһаа үчүгэй бэлэхтэри туттаран оҕолор уонна ийэлэр үөрбүт сирэйдэригэр-харахтарыттан ордук туох баар буолуой? Сааһын Улуу Кыайыы сылынан ытык кырдыаҕастарбытын, бэтэ-рэннэрбитин эвэрдэлээн урут сертификаттары биэрэр этибит, оттон икки сылтан бэттэх боро-дуукта набордарын биэрэр буол-лубут. Быйыл 10 бэтэрээммитигэр туттардыбыт.

Ааспыт сылга депутаптыгын кытта күүскэ туруорсаммыт Ленин, Октябрьскай, Цугель-Амосова уулуссаларытыгар сыл аайы ууга ылларар иккилии этээстээх дьиэлэрбит муосталара-баалкалара сыгыйалларынан, эмэҕирэллэринэн «Хаарбах дьиэлэртэн көһөрүү» програм-матыгар киллэртээрэ эрэкспер-тиза ыттардыбыт. Онто да суох бу дьиэлэрбит 1957 с. тутуула-ра саҕаланан 60-с сс. үлэбэ киир-биттэрэ, эргэрэллэрэ өйдөнөр. Манна И.Н. Винокуров депутат быһыытынан хас муньах, сес-сия ахсын көтүттэрини, сириң үрдэтэн кумах буор куттарыны туруорсубута.

Маньы таһынан, сайын аайы водопроводтун дьэ ахсын тийэр гына онготурууну, саас аайы хаар уутун оботторууну туруорсан, төһө даҕаны үп кэм-чи, тийбэт дириллэрин үрдүнэн үүт-хайаҕас булан быһааттара сатыыр. Ханна баҕар буоларын курдук, биһиэхэ даҕаны кы-һалҕалаахтык олоор, оннооҕор тиһэх суолларыгар атаарыыга үпкэ кыпчыттарар дьоммутугар туох баарынан сатанарынан кө-мөнү мэлдьи онгорор, ол курдук, аһы-тананы, транспоры бөйгөтэ уйунан куораттан таһааран би-эрээчи.

Ити курдук, 2009 с. саҕалаан депутаттыт Иван Никифорович Винокуровы кытта биһргэ уоп-сай сүбэнэн дьоммут-сэргэбит туһугар туох сатанарынан, кы-алларынан үлэлээн кэллибит. Кини наһаа эрэллээх, мэлдьи көмөлөһөр, тирэх-өйбүл буола-рыгар олус махтанабын. Улахан уопуттаах, дьону кытта уопсай тылы булар дьобурдаах, туох-тан да толлубат үлэһит, барыны барытын эрдэттэн өтө көрөн бы-лааннаан олоххо киллэрээчи.

Онон Иван Никифоровичтыт инникитин даҕаны микрооройу-оммутуттан депутат буолан салгыы үлэлэнэрбитигэр эрэллим улахан.

Е.А. СОЛОВЬЕВА,
«Намская» микрооройун
салайааччыта

ГАИ сэрэтэр

Ыам ыйын 12-18 кк. суолга сэрэхтээх буолуу Намнааҕы государственнай инспекцията суоппардары маассабыдык бэрэ-биэркэлээтэ. Ол курдук 272 массына бэрэбиэркэлэннэ, 6 киһи итирик туруктаах массынаны ыта сылдьан тутулунна.

Уб. Нам уллуһун олох-тоохторо уонна ыалдыттар! Итирик туруктаах суоппары көрдөххүтүнэ, маньык телефоннарга эрийэн биллэрэргитигэр көрдөһүт: 102, 41-202, 41-771.

Алдьархайы эрдэттэн тохтотун, киһи олоҕо биһрдэ бэриллэр!

Ыам ыйын 15 күнүгэр «Внимание – дети» профилактической суолталаах тэрээһин чэрчитинэн, Хатырык нэһилигин «Кэнчээри» оҕо саадын итиллээччилэрэ төрөспүттэрин, итээччилэрин уонна Намнааҕы суолга сэрэхтээх буолууга государственнай инспекцията сотрудниктарын кытта «Сбавь скорость» акцияҕа кытыннылар. Бу күн кырачааннар плакат, брошюра тутуурдаах айан суолугар сэлэлии турдулар. Түргэнник айанныр суоппардары сэрэт-тилэр, сатыы дьон сылдьар су-ола баарын өйдөттүлэр.

Ыам ыйын 17 күнүгэр Нам селотун 11 №-дээх «Сулусча-ан» оҕо саадын оонньуур пло-щадкатыгар аан бастакытын улаастааҕы «Светофорик» фе-стиваль буолан ааста. Күрөҕү үөрэх управлениета уонна Нам-нааҕы суолга сэрэхтээх буолу-уга государственнай инспекция тэрийэн ыттылар. Тэрээһин сылынан-соруугунан оскуола иннинээҕи саастаах оҕо суол бэлэһилэрин билэрин, суолга сэрэхтээх буоларга үөрэнэрин си-

Киһи туттар дьоммут — биһр дойдулаахтарбыт

Юшкова-Игнатьева Мария Спиридоновна 1937 с. ыам ыйын 21 күнүгэр II Хомустаах уонна Уус Алдан ыһыктыгар Была-ахылаах диэн сиргэ төрөөбүтэ. Биһргэ төрөөбүттэр — үһүөлэр.

Кыракый Маша саамай үүнэн иһэр оҕо сааһа алдьархайдаах уот кураан, аччык кэм, сэрии сылларыгар ааспыта. Сэри сажаламмыт кэмигэр Маша 4 саас-таах этэ, сэриигэ дьон барарын үчүгэйдик өйдүүр. «Ас-таҕас тийгэтин этинэн-хаанынан билбит, оонньуур иллэнэ суох, дьоммутугар көмөлөһөн үөскэ-бит сэри сылларын оҕолоро бу-олабыт», - диэн ахтар.

Ийэтэ үүт кэһиэтин мөһөөч-чүккэ муньан биэрэрин, быра-атынаан оронго олорон сириң ахта саныыр. Бэс сутукатын үөрэ иһэр этибит, кыа оттон хааһы буһаран сиһр этибит диэн ахтар. Колхоз ыһыктык көннүнэн өлбүтүн, ийэлэрэ миин онгорон иһэрдэрэ. Күп-күөх сыраан кур-дук этэ диһр. Оччолорго наһаа аччыктыыр, баҕа санаата күннэ биһрдэ тото аһаабыт киһи диэн эбит. Сэттэ сааһыттан эдьийи-инэн колхозка хортуоска отун көмөллөрө. Нуорма хааһы бур-дугу ылаары, күннээҕи үтэлэрин - суоракка издэҕэй булкуллубу-тун туос тууйаска илдьэ барар этибит диһр.

Кэнники, 1944 с., Америка бурдуга, чэйэ, саахара — гума-нитарнай көмө кэлбитэ, ону ну-орманан түнгэтэр эбиттэр. Аме-рика куулунаан, суругун ис өтү-гэр тутан, ийэтэ ырбаахы тикпи-тин умнубат. Оттон быраатыгар ыһыктыт тириитинэн тигиллибит ыстааннааҕа. Сэри бупшүтүн, онтон дьон төннөн кэлбитин үчү-гэйдик өйдүүр. Ити сыл Кыайыы ыһыаҕар сылдьыбытын олус күндүтүк саныыр.

Сэри кэнниттэн олох түр-гэнник тупсубатаҕа. Эбисэ диэн наһаа аһы бурдук биэрэр эти-лэр, лэппиэскэ онгордохторуна олус ньулуун буолара. Аччык эрэ

БЫРААБЫЛАНЫ ТУТУС

тиһи уонна суол быһылаанын сэрэтии буолла.

Күрэх аһылыгытыгар кыра-чааннары Намнааҕы ССБГИ на-чальнига Г.Н. Старостин, үөрэх управлениетын начальнигын э.т. И.Д. Ноговицын у.д.а. эвэр-дэлээтилэр.

Үрдүкү бөлөх оҕолорун 4 ки-һилээх (2 уол, 2 кыыс) хамаан-дата 2 түһүмэҕинэн күрэхтэстэ. Хас биһрдий хамаанда аатыгар сөп түбэхэр анал формалаах кэллэ.

Бастакы түһүмэххэ хамаан-далар 3 мүнүүтэ устата бэйэлэ-рин билиһиннэрдилэр.

Иккис түһүмэххэ 3 көрүнгэ илин-кэлин түһүстүлэр: пазлы хомуйуу, викторина ыһыкты-тарыгар эппиэттээһин, үһүс практической көрүнгэ змейка, восьмерка уонна мэлдьи буолар эрчиллилэри онордулар.

Түмүктэр маньык таҕысты-лар: уопсайа 18 хамаанда, 72 оҕо кытынна. 1 м. - Намтан 6-с №-дээх «Кыталык» о/с, 2 м. - Намтан 11-с №-дээх «Сулусча-ан» о/с, 3 м. - Граф Бирэҕинээҕи «Ромашка» о/с буоллулар.

Кыайыылаахтар грамота-

нан, сыаналаах бириэстэринэн, велоспедынан уонна самока-тынан наҕараадаланылар. Хас биһрдий кыттааччы «Юный пе-шеход», «Азбука безопасности» диэн сертификаттары, дидакти-ческой оонньуулары уонна уоту тэйтиэр брелоктары бэлэх тут-та. Түбэ «Түбэчээнэ» о/с уонна Таастаах «Кэнчээри» о/с анал бириэстэринэн бэлэһэннилэр.

Тэрийээччилэр уонна фе-стиваль кыттыылаахтара спон-сордаабыт «Электра» маҕ. (И.Н. Винокуров), «Мозаика» ТЦ (С.И. Дмитриева), «Нам-автоледи» түмсүүгэ (предс. В.Ю. Винокуро-ва), урбаанньыт В.И. Соловьев-ка, «Намына Куо» автокулу-упка (Е.А. Соловьева), «НКТЭ» ХЭТ-кэ (Н.В. Игнатьев), «Кодак» фотостудияҕа (А.Д. Софронова, Н.Е. Васильева), «Уйгу-быйан» ХЭТ-кэ (В.И. Сивцев), үөрэх управлениетын үлэһиттэрин профсоюзун рескомун пред-седателигэр А.Г. Шараповка барҕа махталларын тиэрдэллэр. Күрэх сыл аайы ытыллара бы-һаарылына.

Анастасия КОРЯКИНА

ҮЛЭ ҮӨҮГЭР — 45 СЫЛ

киһи сиһр аһа этэ. Тарга хааһы онгорор этилэр, ол эрэ аһыта арыый үмүрүгэтэ. Сэри оҕоло-рун аас-туор олохторо итинник ааспыта.

Мария 1947 с. 10 саастааҕар маннайгы кылааска киирбитэ. 1952 с. II Хомустаах начальнай кылааһын, Намна 10 кылааһы 1959 с. бүтэрбитэ. Мария түр-гэнник үлэһит буолан, дьонугар күүс-көмө буоларга быһаарынар. Үөрэҕин бүтэрэн баран, Минус-синск куоракка арыы собуотун лаборант биһр сыллаах үөрэҕэр үөрэнэн, икки сыл Модут уонна Бетүг арыы собуоттарыгар ла-боранынан үлэлээбитэ.

1963 с. Намнааҕы тубдиспан-серга регистраторынан үлэбэ киирбитэ. 1966 с. сиэстэрэ үөрэ-ҕин бүтэрэн, онтон 1996 с. дылы стационарга дьуһуурунай си-эстэрэлээбитэ. Наһаа көхтөөх, түмсүүлээх коллективка үлэ-лээбитэ. Уопсайа 40 үлэһиттээх, 50 ырыһахтаах. Ыарыһахтар эргичи сылы быһа сыталлара,

сайынын сынньана дьонноругар бараллара. Оччолорго шприһи, системаны оргутан баран хат-таан тутталлара. Тубдиспансер олбуоругар сибииннэ иитэр эти-лэр, сайынын хортуоска олордоллоро. Кэлин оҕуруот аһын теплицаҕа олордор буолбуттара. Оһох оттуллар кэмигэр субу-отуньуктаан мас кэрдэн киллэ-рэр этилэр. Түмсүүлээх, иллээх коллектив уус-уран самодея-тельноска көхтөөхтүк кыттар. Оннооҕор 70 киһилээх хору тэ-рийэллэрэ. Саас бөлөх быһыы-тыгар, сайынын окко сылдьал-лара, күһүнүн оҕуруот аһын хоумуругар кытталлара, үлэни дьүөрэлээн туруораллара.

Мария Спиридоновна тубди-спансерга 40 сыл үлэлээбит сыл-ларын олоҕун саамай дьоллоох кэмнэринэн ааҕар. Нам поликли-никатын регистратурагыгар 10 сыл (1996-2006 сс.) регистрато-рынан үлэлээбитэ. 2006 сылтан ыла бочуоттаах сынньаланга олоорор. 70 сааһыгар диэри үлэ-лээбитэ.

Мария Спиридоновна 1960 с. ыал буолбута. Мэҥэ Хаҕалас На-ахаратыттан төрүттээх Игнатьев Иннокентий Прокопьевичтыгын 40 сыл биһргэ олорбуттара. Биһр кыыстаахтар, икки сиэһнээхтэр, биһр хос сиэһнээхтэр.

Уопсай үлэтин ыстааһа — 45 сыл. Мария Спиридоновна иллэн кэмигэр кинигэ, хаһыат ааҕарын сөбүлүүр, дьиэтин-уотун көрөн олоорор. «Ударник коммунисти-ческого труда» наҕарааданы 28 саастааҕар 1965 с. ылбыта. 1985 с. «Ветеран труда» буолбута, сэри оҕотун мэтээлин уонна «Медици-на ветерана» наҕарааданы 2015 с. ылбыта. Народнай сэтээтэлинэн 20 сыл, оттон үрдүк суукка 5 сыл үлэлээбитэ. Уопсайа 25 сыл сэтээтэлээбитэ. Ону таһынан үгүс элбэх грамоталардаах.

Л.П. РЕШЕТНИКОВА

ҮҮРЭХ ТЫПТАР

Күндүтүк саныр эдьийбитин, медицинскэй үлэ ветераны, истин ийэни, эбэни, хос эбэни **ЮШКОВА МАРИЯ СПИРИДОНОВНА**, Айыы сиригэр үктэммит алгыстаах күнүнэн — 80 сааһын туолбут өрөгөйдөөх үбүлүөйүнэн итиитик-истинник эвэрдэлибит!

Биһиги эдьийбит биһиэхэ, сиэн бырааттарыгар, балтыларыгар, олус истинник, сылаастык сыһыаннаһан ыччат дьонун, аймактарын тулатыгар мунһан удуор төрдүгэр турар Ытык киһибуот буолар. Эдьийбит Мария Спиридоновна олох хаамытын кытта тэҥнэ хаамсар, кэрэни кэрэхсиир, үчүгэин үрдүктүк тутар мааны киһи буолар. Барытыгар хаачыстыбалаахтык, санаабын ууран туран сыһыаннаһарга, чэнчистик-чэбэрдик туттарга, биер бигэ тыллаах буоларга, олох ыарахаттарыттан ингэн-толлон турбакка иннин дээки эрдээхтик хардылыгырга, киһи бэйэтигэр, бэйэтин кыарыгар эрэллээх буоларыгар эдьийбит олоһор олоһунан, үлэтинэн биһиэхэ, ыччаттарга, холобур буолар.

Инникитин даҕаны саһарҕа саһарҕаны кэтэһэр үрүн түүннэрдээх сайыннар эн олоххор үгүс буоллуннар. Ыччатын сылаас тапталын, сиэннэрин миннигэс мицээрдерин сүрэххэр-быаргар сөнөрдөн санаан сандардын, үйөг унаатын!

Бары үтүө санаалары кытта сиэн бырааттарың, балтыларың: Харитоновтар, Юшковтар, Парниковтар, Алексеевтар

План мероприятий, посвященных Дню семьи в Намском улусе с 15 по 28 мая 2017 года

С 15 по 24 мая. Конкурс рисунков приемных и опекунских семей «Моя семья». Отв. отдел опеки и попечительства.

С 16 по 18 мая. Курсы повышения квалификации для педагогов по работе с несовершеннолетними приемных семей. Отв. управление образования.

18 мая. Обряды месяца май «Иэйиэхсиккэ хайыһы». Отв. ассоциация «Олонхо», дом Олонхо.

18 мая. Улусный конкурс «Читающая семья». Место проведения: МБУ «Намская межпоселенческая централизованная библиотечная система им. Н. Рыкунова», 16 ч. Отв. МБУ «Намская межпоселенческая централизованная библиотечная система им. Н. Рыкунова».

19 мая. Слушания олонхо месяца май «Аал Луук Мас». Отв. ассоциация «Олонхо», дом Олонхо.

С 18 по 29 мая. Улусный конкурс рисунков «Милая, любимая, родная» среди детей в возрасте от 5 до 9 лет. Отв. Намский филиал регионального отделения Республики Саха (Якутия) Всероссийского общественного движения «Матери России» и улусный женсовет.

22 мая. Заседание улусной комиссии по реализации Закона Республики Саха (Якутия) от 14 марта 2016 г. З. №737 — V «Об ответственном родительстве» на 2017-2019 годы. Отв. управление по семейной и молодежной политике.

23 мая. Ярмарка-выставка педагогических идей по воспитательной работе с привлечением семей. Отв. управление образования.

24 мая. Фестиваль ЗОЖ. Место проведения: площадь Дружбы, 15 ч. Отв. общественная организация «Намский район за трезвость», ГКУ СРЦН, управление образования, управление по семейной и молодежной политике, улусный совет отцов.

26 мая. Торжественное мероприятие ко Дню семьи, чествование семей. Улусный конкурс «Сайдам ыал». Место проведения: МБУ центр досуга «Түһүлгэ» с. Крест-Кытыл МО «Хамагаттинский наслег», 15 ч. Отв. управление по семейной и молодежной политике, МБУ центр досуга «Түһүлгэ» с. Крест-Кытыл.

28 мая. Обряд салама. Отв. ассоциация «Олонхо», дом Олонхо. Беседы органов профилактики по профилактике правонарушений среди учащихся, родителей. Отв. КДН и ЗП.

Методический тур ИРОИПК для семей по оказанию помощи по сдаче ЕГЭ. Отв. управление образования.

Соревнование «Мама, папа и я — спортивная семья» в общеобразовательных школах. Отв. управление образования.

Классные часы, торжественные линейки, выставки семейных традиций, посещение музея «Материнской славы» в Едейской СОШ. Неделя открытых дверей. Психологические консультации, тренинги, беседы для семей, компьютерная диагностика «Эффектон» для родителей, Арт-терапия, лепка, игры для детей. Отв. ГБУ «Центр социально-психологической поддержки семьи и молодежи».

Фотоконкурс «Моя семья — мое богатство» клуба «Ариадна» для семей с 5 и более детьми. Отв. ГКУ «Социально-реабилитационный центр для несовершеннолетних».

Конкурс «Мой уютный дом» среди семей на учете ГКУ СРЦН. Отв. ГКУ «Социально-реабилитационный центр для несовершеннолетних».

Конкурс рисунков «Моя будущая семья» среди воспитанников ГКУ СРЦН. Отв. ГКУ «Социально-реабилитационный центр для несовершеннолетних».

Школа молодой матери, психопрофилактическая подготовка к родам. ГБУ РС(Я) Намская центральная больница.

Акция поддержки многодетных, малоимущих семей, семей в трудной жизненной ситуации. Отв. муниципальные поселения.

Проведение мероприятий по укреплению семейных ценностей, традиций. Отв. муниципальные поселения.

Выезды специалистов по оказанию социально-психологических услуг в наслег. Отв. управление по семейной и молодежной политике.

Чествование семей в трудовых коллективах. Отв. учреждения улуса.

АО «Намкоммунтеплоэнерго» доводит до сведения потребителей о том, что в связи с окончанием отопительного сезона 22.05.2017 г., аварийно диспетчерская служба (АДС), переходит на новый график работы: понедельник-пятница, с 9 ч. 00 мин. до 18 ч. 00 мин. Выходные дни — суббота, воскресенье.

За справками обращаться по телефону: **41-4-05, 8-924-662-66-91.**

По вопросам круглосуточного холодного водоснабжения (ХВС) обращаться по телефону: в рабочие дни с 9 ч. 00 мин. до 18 ч. 00 мин. по телефонам **41-4-05, 8-924-662-66-91.** В выходные, праздничные дни и ночное время по телефону: **8-924-170-73-61.**

ЫТЫКТАБЫЛЛААХ НАМ УЛУУХУН ОЛОХТООХТОРО!

«Төрүт уу» тэрилтэ «Олонхо» атыгы дьиэтигэр, үлэ күнүгэр 9.00. чаастан 19.00. чааска диэри, баскыһыаннаҕа 10.00. чаастан 18.00. чааска диэри үлэлиир.

Дьиэҕэ тиэрдэн биэри диспетчерэ 10.00. чаастан 18.30. чааска диэри үлэлиир.

Билсэр телефоннар: **8-924-873-73-11, 8-914-300-11-70.** Баскыһыаннаҕа дьиэҕэ тиэрдии оҥоһуллубат.

Аппааныга Л. Левин уул. 3 №-гэр атыыланар (урукку кулууп киновудката). Үлэ күнүгэр 9.00 чаастан 18.00 чааска диэри. Баскыһыаннаҕа үлэлээбэт.

«Продаю частный дом в с. Модутцы 97м2 с надворными постройками: баня, гараж 6х7, хотон, огород. Тел. **89243660681, 89241649096**

«Продаем участок Көчү-2, сухой, ровный, в собственности, цена — 300 т.р. Реальному покупателю — реальный торг. Тел. **89248708417, 89143012135 (можно ватсап)**

Россия Пенсионной фондата икки сылга биердэ үлэлээбэт пенсионердар Россия иһигэр сыннаһан айааннарын ороскуотун уйунар

Ааспыт сылга биһиги республикабытыгар 18138 үлэлээбэт пенсионердарга баран кэли ороскуота компенсацияламмыт. Айанна турунуон, сыннаһан айааннарын ахсаана сылааһы эбиллэн иһэрин Россия Пенсионной фондатын Саха сиринээҕи салаатын үлэһиттэрэ бэлэтииллэр. 2016 сылга бу сыалга фонда барыта 486 анар мөлүһүөн солкуобайы ыһытты. Айаннааччы 80 бырыһыана сыннаһан айааннарын кэлэн баран ороскуоттары төлөтөр туһунан сайабыллыһыанна биэрбиттэр. Атыттар айан талонунан туһамыттар. Нам улуунугар 2016 сылга 157 үлэлээбэт пенсионер баран кэли ороскуотун компенсациялаппыт.

Санатан эттэххэ, айан ороскуотун компенсациялаһын саастарынан уонна инбэлииккэ тахсан страховый пенсиятын ылар Уйук хоту уонна онуоха тэҥнэммит сирдэргэ олоһор үлэлээбэт пенсионердарга оҥоһуллар.

Бу компенсация икки көрүннэх:

Сыннаһан айааннарын туоһулуур докумуоннаах буоллахтарына, анал айан докумуона (талон) бэриллэр.

Пенсионер сыннаһан хайыһы үлэһит түгэнигэр, айанын туоһулуур докумуоннарыгар олоһуран ороскуота компенсацияланар.

Айан талонун ыларга санаторнай-курортнай путевка, курсовка, ыгыры докумуонунан буолаллар. Ону таһынан пенсионер сыннаһан айааннарын туоһулуур докумуонунан сибээс операторынан бигэргэммит телеграмма буолуон сөп.

Баран кэлбит айан ороскуотун төлөтөргө Пенсионной фонда управлениетыгар айаны туоһулуур докумуон — билэти — ырдыллар. Биэлиэти кэргэнтэн ураты атын киһи атыыласпыт буолаһына, пенсионнай ороскуоту уйууран аккаастыан сөп. Оһон, болломтолоох буолуор.

Сыннаһан айааннарын төлөтүү туһунан сиһилии үлэлээбэт пенсионердар улуустаагы Пенсионной фонда билсэххитин сөп.

Россия Федерациятын пенсионной фондатын Саха республикатын Нам улуунугар (оройуонугар) салалта — судаарыстыбаннай тэрилтэ

Билсэр тел.: **42-686**

ИДЬУО ИҢИТИННЭРЭР

СОРОХТОР СУРАҔА СУОХ СҮТЭЛМЭР

Үлэм ыйын 8 — 14 кк. маньык быһылааннар табыстылар: 4 — араас эчэйи, 2 — уруу, 3 — ойуур баһаара, 4 — сураҕа суох сүтүү, 16 — араас түбэлтэ.

Үлэм ыйын 9 күнүгэр мед. бэрэбиэркэ түмүгэр биллибитинэн гр. О. 1973 с.т., массынаҕа травмаламмыт.

Үлэм ыйын 10 к. 1959 с.т. гр. А. 09.05.2017 с. «Сбербанк» дьиэтин таһыгар биллибэт киһи кини этин-сиинин эчэппит. УУП бэрэбиэркэ ыттар.

Үлэм ыйын 13 к. Аппааньттан «Аартык» маҕаһын атыылааччыта иһитиннэрибитинэн, кинини гр. М. баттаһын илгилээһин туран, кассаттан 1000 солк. харчыны ылан тахсыбыт. УУП бэрэбиэркэ ыттар.

Үлэм ыйын 13 к. Остуолба бөһ. сыннаһан паркатыгар ойуур баһаара бэлиэтэммит. УУП бэрэбиэркэ ыттар.

Үлэм ыйын 13 к. Намнаағы оҕо приютун иитэччигэ иһитиннэрибитинэн, бу күн сааһын ситэ иллик Э. Намга дьүөгэтигэр баран баран, эргиллибэтэх. ПДН бэрэбиэркэ ыттар.

Үлэм ыйын 14 к. Үөдэйгэ Молодежной уулуссаҕа, 1963 с.т. гр. Д. өлүгэ көстүбүт.

Үлэм ыйын 8 к. Хамаҕатта Кириэс Кытылыгар Москвитин уулуссатыгар уот ситимин тирээбилэ сууллубут.

Үлэм ыйын 12 күнүгэр Аппааньттан гр. О. иһитиннэрибитинэн, кэргэнэ С., 25.11.1965 с. т., сүһпүт. ОУР бэрэбиэркэ ыттар.

28 административнай буруйу оҕоруу боротокуола толоруллубут. ГАИ 443 транспорты бэрэбиэркэлээбит, 52 боротокуол толоруллубут, 6 суоппар арыгы иһэн тутуллубут, суол быһылаана тахсыбатах, 11 массына ыстарааптыыр стоякка туруоруллубут.

«Продаю речной песок: а/м Камаз — 3000,00 руб.; а/м Китаец — 6000,00 руб. Тел. **89142874075**

«Продается автомашина ЗИЛ-131 с роспуском в отличном состоянии. Тел. **89841051246**

«Продается земельный участок в с. Намцы (15 сот.) по ул. Жиркова, 17 (свет, газ рядом). Участок ровный, сухой. Цена — 400 т.р. Тел. **89644239716**

«Грузовые перевозки. Тел. **89644258617, 89841160270**

УВАЖАЕМЫЕ ЖИТЕЛИ НАМСКОГО УЛУСА!

ГУ — Управление пенсионного фонда РФ в Намском улусе (районе) РС(Я) доводит до вашего сведения, что с 01 июня 2017г. меняется режим работы приема граждан клиентской службы.

Режим:
Понедельник — четверг с 09.00ч — 18.00ч. перерыв 13.00ч. — 14.00ч.
Пятница с 09.00ч — 14.00ч. прием, с 14.00ч. работа с документами.

«ТУЙМААДАҔА» СУРУТУОҔУН!

«Туймаада» хаһыат миһигин быһыан турар. Аһаҕас, чийинэй этиһилэрим уонна туруорсууларым иһин миэхэ саба түспүттэрэ, онуоха «Туймаада» миһигин көмүскэспит.

Хаһыаты киһи саҕаланыаһыттан бүтүөр диэри биер тыһынан ааһар. Билинчи мунаах кэмнэ хаһыат балаһаларыттан үгүс сөптөөх хоруйу булаһын. Ол курдук билинчи политика уонна экономика туох да кийэргэтиэт суох кэпсэнэр. Киин куоралпыт, ордук тыабыт сирин кыһалдаларын «Туймаада» аһаҕастык, баары-баарынан суруйар. Араас санаалаах ааптардары хааччактаабакка бэчээттиир.

«Туймаада» баар кыһалдалары көннөрү эридиэстиир эрэ буолбатах: киһи үөскээбит мөкү быһыны-майгыны хайдах турорат, бэйэ кырдыгынан хайдах туруулаһар туһунан эмиэ суруйар. Итинтэн киһи санаата көтөүллэр, инникитэ эрэл үөскүүр. Онон бар дьоммун ыгырабын: саха омукут инники сайдытыгар сүҥкөннэххэи төһүү буолар «Туймаада» хаһыакка бука бары көхтөөхтүк сурутуоһун! Кырдыаһа киһи үтүө сүбэтин ылынааххыт, олоххутугар туһаныаххыт диэн эрэнэбин.

Максим СИБИРЯКОВ, «Үлэ Кыһыл Знамята», «Бочуот знага» уонна «Партийнай килбиз иһин» орденнар кавалердара, союзнай суолталаах пенсионер, САССР норуотун хаһаайыстыбатын үтүөлээх үлэһитэ, үс улус, бизс нэһилиэк бочуоттаах олохтооҕо, Верховной Совет 9-10-11-с ыгырылаах мунньактарын депутаты, көҥүл туустуга 7 төгүл, хапсаҕайга 2 төгүл республика чемпиона, ССРС уонна Саха АССР спордун маастара.

«2017 с. иккис агарыгар «Туймаада» хаһыакка сурутуу сыаната «Почта России» нөҥүө Дьокуускайга уонна киин улуустарга — 1238 солк. 34 х., оттон Нам улуунугар «Энгиэли-post» нөҥүө — 1100 солк.

Оконешниковтар дьиэ кэргэттэригэр тапталлаах аҕалара, эһэлэрэ, хос эһэлэрэ ОКОНЕШНИКОВ Иван Семенович уһун, ыарахан ыарыттан күн сириттэн барбытынан дириг кутурбаммытын тиэрдэбит. Нам улуунун байыаннай комиссариатын коллектива	Күндү эдьийбитигэр Оконешикова Пелагея Федоровнаҕа, оҕолоругар, сиэннэригэр таптыыр кэргэнэ, эһэлэрэ ОКОНЕШНИКОВ Иван Семенович уһунуук, ыарахан кыһалдыкка күн сириттэн барбытынан дириг кутурбаммытын тиэрдэбит. Дьокуускайтан Поповтар, Матвеевтар
Күндү табаарыспыт, үлээннэхпит, Хамабатта нэһилиэгин олохтооҕо, үлэ ветерана, элбэх оҕо аҕата, эһэтэ, хос эһэтэ, нэһилиэк Ытык киһитэ ОКОНЕШНИКОВ Иван Семенович уһун, ыарахан ыарыттан бу орто дойдуга олоһуотун барбытынан кэргэнигэр Полина Федоровнаҕа, оҕолоругар, аймактарыгар дириг кутурбаммытын тиэрдэбит. А.М. Бурнашев, Д.А. Семенов, О.И. Новгородова	ЛЕОНТЬЕВ Никифор Иннокентьевич соһуччу күн сириттэн хомолтолоохтук барбытынан тапталлаах кэргэнигэр Наталья Семеновнаҕа, оҕолоругар, сиэннэригэр дириг кутурбаммытын тиэрдэбит. 1 түбэлэ олохтоохторо, Модут нэһилиэгэ
Уб. убайбыт, Хамабатта олохтооҕо, элбэх оҕо аҕата, эһэтэ, уһунуук суоппарынан үлэлээбит ОКОНЕШНИКОВ Иван Семенович уһун, ыарахан ыарыттан олохтон барбытынан кэргэнигэр Полина Федоровнаҕа, оҕолоругар, сиэннэригэр, хос сиэнигэр, аймактарыгар дириг кутурбаммытын тиэрдэбит. Аһыгытын тэҥнэ үлэстэбит. Балтылара Роза, Аня, Катя уонна кинилэр дьиэ кэргэттэрэ	Уһун сылларга Ньурба оройуонугар оҕо иитиитигэр биергэ үлэлээбит табаарыспар Егор Егорович Орлова уонна кини тапталлаах кэргэнигэр Людмилаҕа кыһтар ТЫРЫЛГИНА (ОРЛОВА) Лидия Егоровна суох буолбутунан, ыар сүтүктэринэн кутурбаммын тиэрдэбин. Революй Герасимович Попов, улус Ытык киһитэ
	«Барыс» такси сулууспатын үлэһиттэрин коллектива биергэ үлэлээбит СИДОРОВ Иван Иванович соһуччу олохтон туораабытынан кини кэргэнигэр, оҕолоругар, ийэтигэр, чугас аймактарыгар дириг кутурбаммытын тиэрдэбит.

Кылаабынай редактор В.Г. КАСЬЯНОВ

ОТДЕЛЛАР:

редакторы солбууааччы — **41332**, хаһыаты тангы — **41332**, бухгалтерия — **41141**, факс — **41141**.

Тэрийэн таһарааччылар: СР Правительствота, «Нам улуунун «Энгиэли» хаһыат редакцията» автономнай учреждение. Сибээс, информационнай технологиялар уонна маассабай коммуникациялар эйгэлэригэр кэтээн көрүүгэ Федеральной сулууспа СР управлениетыгар 2012 с. олунньу 7 күнүгэр регистрацияламмыт нүөмэрэ — **ПН №ТУ14-0216**.

Сурукка ааккытын-суолугун, үлэтигин, дьиэтиг аадырыһын чопчу ыйын. Редакцияҕа кирибит суруктар төнөрүллүбөттөр. Автор этэрэ хаһыат санаатыһын мэлдьи биер буолбат.

«ЭНГИЭЛИ» - Нам улуунун хаһыата.

Редакция, издатель аадырыһа: **678380, СР, Нам улууһа, Нам сэл., Ст. Платонова уул., 1, 2 корп. Типография аадырыһа: 678380, СР, Нам улууһа, Нам сэл., Заложная уул., 4. E-mail: **Namtsy41141@mail.ru****

«Энгиэли» хаһыат РИС талыһына, тангыһына уонна бэчээттиир сыһар бэчээттэннэ.

Аадырыһа:
Нам сэл. Ст. Платонова уул., 1, 2 корп. Формата А3. Кээмэйэ 1 бэчээт. лис **Көҥүл сыананан атыыланар Индекс — Р0005.** Тираһа — 1394 Бэчээкэ илии баттаньтыгын графига — 12:00 ч. 22.05.2017 с. Бэчээкэ илии баттанна — 11:20 ч. 22.05.2017 с.